

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ СИСТЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І АПАРАТІВ

Факультет	Телекомунікацій та радіотехніки
Кафедра	Автоматизації і комп'ютерно-інтегрованих технологій
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова компонента освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Рекомендовано для спеціальності	174 Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка
Форма навчання	Денна, заочно-дистанційна

Викладачі

Тігарев Анатолій Михайлович
amtigar@ukr.net

Кандидат технічних наук, доцент

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Дисципліна «Системи автоматизації технологічних процесів і апаратів» потребує знання фізики, електротехніки, теорії автоматичного керування, метрології та вимірювальної техніки. Навчання спрямовано на : 1) формування базових знань і умінь щодо побудови структурних схем об'єктів і систем автоматизації і побудови моделей об'єктів регулювання і систем регулювання різних параметрів технологічних процесів їх моделювання з застосуванням сучасних програмних пакетів (MATLAB, SIMULINK).
Мета дисципліни	Формування системи понять, певної сукупності знань, умінь, навичок, які дозволяють вирішувати задачі побудові структурних схем систем автоматизації і систем регулювання різних параметрів технологічних процесів їх

	моделювання з застосуванням сучасних програмних пакетів (MATLAB, SIMULINK).
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<ul style="list-style-type: none"> – Здатність застосовувати знання математики, в обсязі, необхідному для використання математичних методів ідентифікації об'єктів автоматизації їх аналізу і синтезу систем автоматизації. – Здатність застосовувати знання фізики, електротехніки, електроніки і мікропроцесорної техніки, в обсязі, необхідному для розуміння процесів в системах автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологіях. – Здатність виконувати аналіз об'єктів автоматизації на основі знань про процеси, що в них відбуваються та застосовувати методи теорії автоматичного керування, теорії експертних систем та теорії прийняття рішень для дослідження, аналізу та синтезу систем автоматичного керування. – Здатність застосовувати методи системного аналізу, математичного моделювання, ідентифікації та числові методи для розроблення математичних моделей окремих елементів та систем автоматизації в цілому, для аналізу якості їх функціонування із використанням новітніх, у тому разі інтелектуальних, комп'ютерних технологій. – Здатність вільно користуватись сучасними комп'ютерними та інформаційними технологіями для вирішення професійних завдань, програмувати та використовувати прикладні та спеціалізовані комп'ютерно-інтегровані середовища для вирішення задач автоматизації.
Результати навчання	<p>Розуміти суть процесів, що відбуваються в об'єктах автоматизації (за галузями діяльності) та вміти проводити аналіз об'єктів автоматизації і обґрунтовувати вибір структури, алгоритмів та схем керування ними на основі результатів дослідження їх властивостей.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вміти застосовувати методи системного аналізу, моделювання, ідентифікації та числові методи для розроблення математичних та імітаційних моделей окремих елементів та систем автоматизації в цілому, для аналізу якості їх функціонування із використанням новітніх комп'ютерних і інтелектуальних технологій. – Вміти застосовувати знання про основні принципи та методи вимірювання фізичних величин і основних технологічних параметрів для обґрунтування вибору засобів вимірювань з урахуванням їх метрологічних характеристик.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 6 кредитів ЄКТС 180 годин). Для денної форми навчання: лекції – 18 годин, практичні заняття – 10 години, лабораторні заняття – 8 годин, самостійна робота – 144 години.
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 1-му семестрі четвертого року навчання (1 – 18 тижні)

Програма дисципліни

Назви тем

Тема 1.	Основи побудови й розрахунків систем автоматичного регулювання технологічних об'єктів. Вступ. Загальні положення. Розрахунки настроювань регуляторів в одноконтурних АСР.
Тема 2.	Розрахунки настроювань регуляторів у багатоконтурних АСР. Комбіновані АСР.
Тема 3.	Каскадні АСР. АСР с додатковим імпульсом по похідній з проміжної точки.
Тема 4.	Взаємозалежні системи регулювання. Системи незв'язного зв'язного регулювання. Автономні системи.
Тема 5.	Системи регулювання об'єктів із запізнюванням і нестационарних об'єктів.
Тема 6.	Оцінка параметрів системи регулювання. Аналіз статичних зв'язків між змінними.
Тема 7.	Попередній вибір структури системи регулювання. Попередня оцінка характеристик процесу регулювання. Вибір параметрів регулятора і оцінка якості регулювання. Оцінка можливостей використання одноконтурних систем регулювання. Попередній вибір схемних методів поліпшення якості регулювання.
Тема 8.	Оптимальне оцінювання стану об'єкта.
Тема 9.	Регулювання основних технологічних параметрів. Послідовність вибору системи автоматизації. Регулювання витрати, рівня, температури, концентрації, параметрів складу і якості.
Тема 10.	Регулювання процесів в хімічних реакторах.
Тема 11.	Регулювання теплових процесів. Регулювання теплообмінників змішування. Регулювання кожухотрубних теплообмінників. Регулювання печей.
Тема 12.	Регулювання масообмінних процесів. Автоматизація абсорбційних і випарювальних установок.

Список рекомендованих джерел

1. Ельперін І.В., Пупена О.М., Сідлецький В.М., Швед М.М. Автоматизація виробничих процесів: підручник. Київ : Видавництво «Ліра-К», 2015. 378 с.
3. Трегуб В.Г. Автоматизація об'єктів періодичної дії: підручник. / Київ : Видавництво «Ліра-К», 2019. 136 с.
4. Основи автоматизації теплоенергетичних процесів та установок. навч. посіб. / Левченко О.І., Сідлецький В.М. Київ : НУХТ, 2014. 227с.
5. Ладанюк А.П., Архангельська К.С., Власенко Л.О. Теорія автоматичного керування технологічними об'єктами: Навч. посіб. Київ : НУХТ, 2014. 274 с.
6. Гурко О.Г., Єрьоменко І.Ф. Аналіз та синтез систем автоматичного керування в MATLAB. Навчальний посібник. Харків : ХНАДУ, 2011. 286 с.

Інформація про консультації

Індивідуальні та колективні консультації проводяться в час, визначений за попередньою домовленістю з викладачем через засоби зв'язку.

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		<p><i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 70 балів, за результати іспиту/заліку – до 30 балів.</i></p>
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно	Не зараховано з можливістю повторного складання		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання			
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Політика опанування дисципліни

Відвідування:

Відвідування та відпрацювання пропущених занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з поважних причин, які підтверджується документально. За такої умови навчання може відбуватися в режимі он-лайн за погодженням із деканатом.

Дотримання принципів академічної доброчесності:

Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі «Положення про академічну доброчесність» в університеті. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями, під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача.

Умови зарахування пропущених занять:

Відпрацювання пропущених занять проходять в дні згідно графіку консультацій викладачів кафедри.

Інші умови – за потреби: